

Forfatter: Kierkegaard, Søren

Titel: Udrag fra Begrebet Angst

Citation: Kierkegaard, Søren: "Begrebet Angst", i Kierkegaard, Søren: *Begrebet Angst*, udg. af Lars Petersen ; Merete Jørgensen , Det Danske Sprog- og Litteraturselskab, Borgen, 1991, s. 164. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur:
<https://tekster.kb.dk/catalog/adl-texts-kierkegaard01val-shoot-idm140698091622896/facsimile.pdf> (tilgået 20. april 2024)

Anvendt udgave: Begrebet Angst

anende uro, der dunkelt og drømmeagtigt kræver opbrud og forandring. Angsten er i *Begrebet Angst* ikke bare et varsel om kommende krise, konflikt og fald, men angsten er i sidste instans også »dannende« (141), hvis den forstås rigtigt. Angsten er »et Udtryk for den menneskelige Naturs Fuldkommenhed« (68). Selv om det så at sige er angstens natur at bryde ned, at ødelægge, så er dens værk potentielt konstruktivt, idet den kan bruges til at nedbryde det ufuldkomne og dermed føre mennesket frem mod den fuldkommenhed, hvor der ikke længere er plads til nogen angst, fordi der ikke længere »mangler noget»: »Angsten bliver ham en tjenende Aand, der mod dens Vilje fører ham, hvorhen han vil« (144).

I den opbyggelige tale fremstilles som nævnt tilstanden før syndefaldet entydigt positivt, som fuldkommenhed: »hvis Forbudet ikke var blevet overtraadt, da skulde Alt forblevet som det var, saa saare godt, [...] Himlen var paa Jorden, og Alt var opfyldt [...] da skulde Guds Billede være præget paa Alt i en Herligheds Afgjæng, der dyskede Alt i Fuldkommenhedens Fortryllelse« (SI IV 26). Om den meningsløse ødelæggelse af det, som *Begrebet Angst* ironisk kalder »den hele Herlighed« (35), hedder det i talen: »Da brød Mennesket Freden ved at plukke Kundskabens forbudne Frugt, han foer vild og ved Kundskaben foer han atter vild; thi Slangen bedrog jo Eva (1. Moseb. 3, 13), og saaledes kom ved et Bedrag Kundskaben som et Bedrag ind i Verden« (SI IV 26).

5. Angstens mange ansigter

Angsten er i *Begrebet Angst* tildelt en omfattende og mangetydig rolle i menneskers liv. Dens navløshed og flertydighed, dens uahåndgribelighed og dens forbundethed med det mulige gør den uendelig fleksibel og sætter den i stand til at dukke op overalt, hvor der åbner sig sprækker eller huller i den ufuldkomne menneskelige virkelighed. Angsten både skræmmer og drager mennesker ved at åbne for mulighed for forandring. Den lokker mennesker ud på større dybder, men får dem også til at vige tilbage, at stivne på det sted, hvor de befinder sig. Angsten fører mennesker ud i kriser og tvivl, den er et dementi af deres billede af sig selv og af verden, og den kan føre mennesker ud i undergang, men den kan også føre dem frem til et højere